

Reaktiva hundar och ägarens upplevelser – en enkätstudie

Henrik Lindström

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Etologi och djurskydd (kandidat)
Uppsala 2024

Reaktiva hundar och ägarens upplevelser - en enkätstudie

Reactive dogs and the owners experience - a survey study

Henrik Lindström

Handledare: Maria Andersson, Institutionen för tillämpad
husdjursvetenskap och välfärd

Examinator: Lisa Lundin, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen
för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i biologi, G2E

Kurskod: EX0867

Program/utbildning: Etologi och djurskydd (kandidat)

Kursansvarig inst.: Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2024

Nyckelord: reaktivitet, upplevelser, kunskap, träning, psykisk hälsa,
Beteenden,

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Abstract

A reactive dog reacts stronger and more intensely to stimulus. Reactive dogs often take longer before they calm down and reach a normal state. Reactivity in dogs is a problem that can make dog ownership harder. Reactivity can show itself together with aggressive behavior, which is an unwanted behavior and can lead to abandonment or sometimes euthanizing of the dog. A typical problem area when it comes to reactivity is veterinary visits. A lot of dogs already find visits to the clinic stressful but in reactive dogs it can lead to aggressive behaviors. These behaviors can sometimes make it hard for the veterinarian to complete the examination.

A lot of disinformation and myths about how dogs should be trained are spread through TV-programs. Lack of knowledge and the use of wrong training methods can however worsen the behavior that is meant to be improved.

The method used in this study was a survey formed from the web tool Netigate. The survey was shared in two different Facebook groups and was sent through email to students from Swedish University of Agricultural Sciences.

The results show that the most common scenario where dogs react with fear or with an increased reactivity was towards other dogs. Almost all the dog owners that sought professional help found it helpful in managing their dogs. Positive reinforcement was used by almost all dog owners in this survey. Most of the dog owners answered that their life quality and mental health has been affected by their dog's reactivity. Most respondents answered that they feel a lack of support from other dog owners, family and friends and society as a whole.

The survey was shared in a Facebook group that exclusively uses positive reinforcement and sent to different university programs related to animals. This might be the reason why this training method was so prevalent in this study, other studies show similar results regarding the usefulness of professional help. This could be a sign that dog owners with reactive dogs might lack knowledge on how to best train the dogs. The results show that there might be a knowledge gap in dog behavior not just in dog owners to reactive dogs but also in society.

The aim of this study was to investigate how dog owners experience owning a reactive dog. Do the dog owners own experience and knowledge affect the reactivity in their dog, and what kind of training methods do they use? In what areas of their lives do the dog owners feel that they are missing support from their surroundings? Owning a reactive dog can be troublesome for the owner where stress and anxiety over the problem behavior can worsen their relationship with the dog. Everyday things like taking the dog out for a walk become more troublesome which might lead to increased problems with the behavior.

Keywords: reactive, experience, knowledge, training, mental health, behavior

1.	Introduktion	7
1.1	Inledning.....	7
1.2	Socialisering.....	8
1.3	Kunskap och träningsmetoder	8
1.4	Hur påverkas hundägaren	9
2.	Syfte	10
2.1	Frågeställningar	10
3.	Material och metod	11
3.1	Enkätens utformning	11
3.2	Distribution	12
3.3	Bearbetning av enkätdata	12
4.	Resultat	13
4.1	Hunden och uppvisade beteenden	13
4.2	Kunskap	14
4.3	Hundägarens mentala hälsa	17
4.4	Träning	18
4.5	Stöd.....	19
5.	Diskussion	21
5.1	Hunden och uppvisade beteenden	21
5.2	Kunskap och träning	21
5.3	Psykisk hälsa	22
5.3.1	Stöd.....	23
5.4	Hållbarhetsaspekt	23
5.5	Etik	24
5.6	Framtida studier	25
5.7	Metodens för och nackdelar.....	25
6.	Slutsats	27
7.	Populärvetenskaplig sammanfattning	28
8.	Tack	29
9.	Referenser	30

Figurförteckning

Figur 1. Fördelning på hur väl hundägarna förstår sig på hundens reaktiva beteende. ...	14
Figur 2. Fördelning av hundägarnas upplevelse baserat på hur deras hundar reagerar med rädsla/reaktivitet vid möte av nya människor.....	15
Figur 3. Fördelning av hundägarnas upplevelse baserat på hur deras hundar reagerar med rädsla/reaktivitet vid möte av hundar.	15
Figur 4. Fördelning av hundägarnas upplevelse baserat på hur deras hundar reagerar med rädsla/reaktivitet vid möte av fordon.	16
Figur 5. Antal hundägare som har sökt professionell hjälp samt hur användbar hjälpen har varit.	17
Figur 6. Antal hundägare som har sökt hjälp på sociala medier och forum samt hur användbar hjälpen har varit.	17
Figur 7. Antal hundägare vars dagliga rutin och livskvalitet har påverkats av hundens reaktiva beteende.	18
Figur 8. Antal hundägare vars mentala hälsa påverkats av hundens reaktiva beteenden.	18
Figur 9. Hur mycket tid och ansträngning hundägarna lägger på att träna och hantera hundens reaktiva beteenden.	19
Figur 10. Antal hundägare som känner att de har tillräckligt med stöd från omgivningen för att kunna hantera hundens reaktiva beteenden.	20

1. Introduktion

1.1 Inledning

Reaktivitet är ett begrepp som beskrivs på flera olika sätt. I denna studie kommer reaktivitet betyda överdriven beteenderespons till stimuli (Stephens-Lewis *et al.*, 2022). Reaktiva hundar behöver oftast mer tid innan de kan stabilisera sig och bete sig normalt (Sforzini *et al.*, 2009).

Reaktivitet hos hundar är ett problem som kan göra hundägandet svårt. Reaktivitet som visas i aggressiva beteenden är oönskat och kan leda till omplacering eller avlivning (Stephens-Lewis *et al.*, 2022). Ett typiskt problemområde när det kommer till reaktivitet är besök hos veterinär. Många hundar tycker redan besöken är jobbiga men hos reaktiva hundar kan det i vissa fall leda till aggressiva beteenden (Riemer *et al.*, 2021). Flint *et al.* (2021) berättar att aggressiva beteenden kan göra det svårare för veterinärer att slutföra undersökningar på hunden.

Det sprids mycket felaktig information samt myter angående hur en hund bör tränas på grund av bland annat information i olika Tv-program (Buller & Ballantyne, 2020). Bristande kunskap och användning av fel träningsmetoder kan försämra de beteenden träningen är tänkt till att förbättra (Buller & Ballantyne, 2020).

Tanken med detta arbete är att undersöka hur hundägarna upplever det är att äga en reaktiv hund. Påverkar hundägarens egenskaper reaktiviteten hos hunden och vilka typer av träningsmetoder används av hundägarna? Vilka stunder känner hundägarna att de saknar stöd från omgivningen? Barcelos *et al.* (2023) berättar att äga en reaktiv hund kan vara psykiskt påfrestande för hundägaren där stress och ångest över beteendet försämrar relationen med hunden. Vardagliga saker som att ta ut hunden på promenader blir en psykisk belastning vilket leder till att hunden får ökade problem med de oönskade beteendena Barcelos *et al.* (2023)

1.2 Socialisering

När en valp föds är den i ett stadie där dess nervsystem utvecklas snabbt vilket gör att externa stimuli spelar en viktig roll i att bilda valpens synapser (Battaglia, 2009). Vid 3 veckors ålder börjar socialiseringsperioden och håller i sig fram tills cirka 14 veckors ålder (Battaglia, 2009). Socialisering sker genom att introducera valpen till nya saker såsom att träffa och hanteras av olika människor i alla åldrar och kön (Battaglia, 2009). Förutom att träffa människor är det gynnsamt ifall hunden socialiseras med andra hundar (Battaglia, 2009). Hur väl valpen utsätts för nytt stimuli i form av miljö och social träning har en stor betydelse för hur valpens framtida beteende kommer utformas (Sforzini *et al.*, 2009). Genom socialisering kan beteendeproblem som grundas i rädsla och ångest förebyggas (Sforzini *et al.*, 2009).

1.3 Kunskap och träningsmetoder

Träningsmetoder för hundträning delas oftast in i två olika kategorier, belöningsbaserad inläring och bestraffningsbaserad inläring (Arhant *et al.*, 2010). Belöningsbaserade metoder går ut på att belöna hunden på ett sätt som hunden upplever positivt när den uppvisar önskvärda beteenden (Arhant *et al.*, 2010). Belöningen kan bestå av verbala komplimanger, lek eller godis (Arhant *et al.*, 2010). Bestraffningsbaserade metoder går ut på att bestraffa hunden när den utför icke önskvärda beteenden. Besträffningen sker genom att utsätta hunden för obehag och i vissa fall smärta (Arhant *et al.*, 2010). Användandet av bestraffningsbaserade metoder har visats ha ett samband med ökade problembeteenden och försämrad lydighet (Blackwell *et al.*, 2008). Bestraffningsbaserade metoder utsätter hunden för mer stress och smärta och kan i vissa fall leda till att hunden agerar aggressivt mot hundägaren (Herron *et al.*, 2009)

Att kunna prata ut med familj och vänner men även professionell hjälp i form av terapi samt ta hjälp av veterinärer och hundtränare kan vara stor hjälp för att kunna lära sig hantera situationen (Buller & Ballantyne, 2020). Hundägare i Buller & Ballantyne (2020) studie berättade att hundtränare kan hjälpa hundägare att se det positiva i hunden även när det är som jobbigast, vilket kan avlasta hundägarens stress. Ett annat sätt att minska den psykiska belastningen som kan uppkomma av hundens reaktiva beteenden är att prata med andra hundägare med liknande problem, eftersom det kan ge förståelse från någon som också varit i samma situation (Buller & Ballantyne, 2020).

Brist på kunskap hos allmänheten över hur det är att äga en hund samt hur reaktiva hundar tänker och känner är också en bidragande faktor till att det kan vara svårt att

äga en reaktiv hund (Buller & Ballantyne, 2020). Reaktiva hundar kan till exempel behöva lite extra utrymme vid offentliga platser samt vill oftast inte hälsa på andras hundar på grund av bland annat rädsla och osäkerheter vilket inte alltid respekteras (Buller & Ballantyne, 2020).

1.4 Hur påverkas hundägaren

En studie gjord av Buller & Ballantyne (2020) gav hundägare med hundar som uppvisar problembeteenden möjlighet att svara på en enkät över hur ägaren upplevde problemen. Både positiva och negativa känslor beskrevs men de negativa känslorna var överrepresenterade (Buller & Ballantyne, 2020). Några negativa känslor som upplevdes var ilska, frustration, stress och ledsamhet. De negativa erfarenheterna gav också vissa positiva upplevelser då några hundägare kände att deras band till sin hund blev starkare på grund av de tuffa erfarenheterna de tagit sig igenom (Buller & Ballantyne, 2020).

Problembeteenden får vissa hundägare att känna ångest inför promenader med hunden då det finns en oro att hunden ska skada sig själv eller någon annan (Buller & Ballantyne, 2020). Känslor av hopplöshet och ledsamhet över att inte kunna hjälpa hunden i situationer där problembeteenden uppstår och för att hunden inte kommer kunna leva ett vanligt hundliv (Buller & Ballantyne, 2020). Känslor av skam kan uppstå när hunden uppvisar problembeteenden även fast hundägaren inte har gjort några fel i hundens uppväxt (Buller & Ballantyne, 2020).

2. Syfte

Syftet med denna enkätstudie var att undersöka hundägares kunskap/erfarenhet av att ha en reaktiv hund, samt hur reaktivitet hos hund hanteras. Vi vill också undersöka hur hundägaren upplever problemet och hur reaktivitet orsakar problem i vardagen.

2.1 Frågeställningar

- Påverkar hundägarens kunskap/egenskaper reaktivitet?
- Vilka träningsmetoder används av hundägaren?
- Var upplever hundägaren att det uppstår problem med att ha en reaktiv hund och hur upplever hundägaren problemet?
- Vad kan underlätta vardagen för en ägare till en reaktiv hund?

3. Material och metod

3.1 Enkätens utformning

En elektronisk enkät utformades via Netigate som är en webbsida där det finns verktyg till att skapa en enkät. Enkäten var riktad till hundägare med reaktiva hundar genom plattformen Facebook samt utskick på e-post och var tillgänglig mellan 2024-04-14 och 2024-04-28. På första sidan i enkäten fanns en sida om villkor och samtycke som var obligatoriskt att godkännas av respondenten för att kunna fortsätta vidare i enkäten. Texten om villkor och samtycke beskriver hur respondentens personuppgifter kommer att hanteras, kontaktuppgifter till student och handledare samt vilka uppgifter som samlas in. Sedan följde en inledande text där syftet med undersökningen kortfattat gavs. Enkäten delades upp i 4 olika delar exklusive första sidan. Delarna var uppdelad i olika sidor med frågor som berörde respektive del. Första delen behandlade information om hundägaren där respondenten fick svara på frågor angående kön och ålder. Nästa del behandlade information om hunden där följande 4 frågor ställdes. Vilken ras av hund respondenten äger, hur gammal hunden var vid start av socialträning, hur gammal hunden var när reaktivt beteende först uppmärksammades samt hur hunden beter sig när respondenten anser att hunden agerar reaktivt. Dessa fyra frågor besvarades i fritext. I den tredje delen fick respondenten svara på påståenden angående hundens reaktivitet såsom ifall hunden reagerar med rädsla/reaktivitet när den möter andra hundar, fordon samt nya människor, hur väl hundägaren förstår sig på sin hunds reaktivitet. Respondenten fick svara på frågor angående träning samt ifall professionell hjälp har sökts. I den tredje delen ställdes 10 frågor varav 2 svarades i fritext och resterande utifrån en femgradig likertskala. På den fjärde och sista delen fick respondenten svara på 6 frågor där en besvarades i fritext och resterande 5 besvarades utifrån en femgradig likertskala. Denna del handlade om hur respondenten har påverkats mentalt av att äga en reaktiv hund. Respondenten besvarade frågor angående ifall hens sociala liv samt relation till andra människor har påverkats. I fritextfrågan fick respondenten svara på ett tillfälle där de känner att de inte har fått stöd av sin omgivning. Frågorna som besvarades med likertskalor hade fem möjliga svar beroende på hur väl respondenten höll med påståendet.

3.2 Distribution

Ett första utkast skickades till 3 personer med erfarenhet av reaktiva hundar. Efter feedback förtydligades några frågor och antalet frågor med svar i fritext minskades. Enkäten aktiverades sedan och skickades ut tillsammans med en introtext till arbetet i två grupper på Facebook ”reko hundliv” och ”reaktiva hundar & problembeteenden”. Enkäten skickades också till studenter från olika relevanta program på Sveriges lantbruksuniversitet som Agronomprogrammet – husdjur, Etologi och Djurskydd samt Djur och Hållbarhet. Enkäten var öppen i 14 dagar. Introduktionstexten till enkäten berättade kortfattat vad arbetet handlar om samt hur många frågor det är att besvara och ungefär hur lång tid det tar. Ett problem uppstod inledningsvis med enkäten vilket gjorde att vissa inte kunde svara eller läsa delar av vissa frågor vilket visade sig bero på designmallen som valts. Efter designmallen bytts ut fungerade det att svara på enkäten utan problem.

3.3 Bearbetning av enkätdata

När enkäten var avslutad filtrerades ofullständiga svar bort genom Netigates verktyg. Samtliga fullständiga svar laddades ner i en Excel-fil via Netigate. I Excel-dokumentet redovisades alla svar i både procentform och i antal svar. Alla fritextsvar har blivit genomlästa för att kategorisera svaren i lämpliga grupper. I Excel-dokumentet har också grafer och tabeller för svaren följt med från Netigate. Dessa har arbetats med för att göra svaren så tydliga som möjligt.

Hundraserna har kategoriserats till respektive rasgrupp. Samma rasgruppering som används av Sveriges kennelklubb där hundarna delas in i ursprungs användning.

4. Resultat

Enkäten fick in 180 svar av hundägare varav 134 var fullständiga. Resultatet kommer att presenteras nedan i samma ordning som de ställdes i enkäten. När svaren presenteras i procent kommer de att rundas av till närmsta heltal.

Av de 134 respondenterna var 124 kvinnor, 4 var män och 4 var ickebinära. Åldersgruppen 26–40 var störst (47 %, n=53) och åldersgruppen 18–25 bestod av en fjärdedel av respondenterna (25 %, n=28). Åldrarna 41–60 utgjorde 24 % (n=27) och den minsta åldersgruppen 61–80 bestod av 4 % (n=5).

4.1 Hunden och uppvisade beteenden

Hundar från många olika rasgrupper och storlekar ansågs reaktiva. 33 av respondenterna ägde en hund från grupp 1 vall-, boskaps- och herdehundar. I grupp 2 schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar deltog 11 hundar i studien. 13 hundar ur grupp 3 terrier deltog. Endast en hund angavs komma från grupp 4 taxar. 11 respondenter ägde hundar ur grupp 5 spetsar och raser av urhundstyp. Grupp 6 drivande hundar samt sök- och spårhundar bestod av 2 hundar i denna studie. Grupp 8 stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar deltog med 11 hundar. 7 respondenter svarade att de ägde en hund ur grupp 9 sällskapshundar. Endast en hund angavs komma ur grupp 10 vinthundar.

Ingen hund ur rasgrupp 7 stående fågelhundar deltog i enkäten. Blandraser och raser som inte är erkända hos Sveriges kennelklubb har blivit kategoriserat som grupp 0 blandraser där det fanns 44st.

På frågan hur gammal hunden var då respondenten började med socialisering svarade de flesta (55 %, n=72) mellan 8–14 veckor. På denna fråga var det också 20 % (n=26) som svarade att de inte vet på grund av att det är en omplacerad hund. Ett fåtal respondenter (6 %, n=8) påbörjade socialiseringsträning efter 1 år.

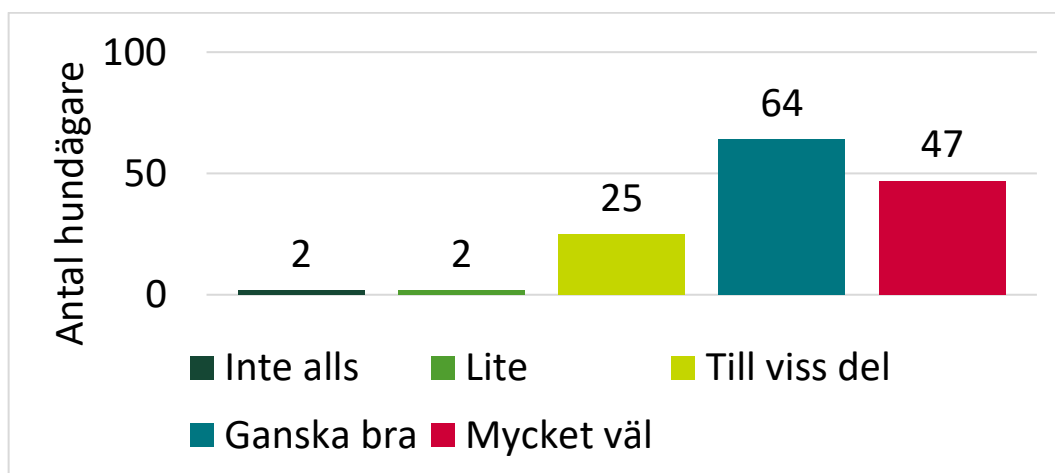
När problem med reaktivitet först uppmärksammades svarade flest (45 %, n=57) att problemen uppstod mellan 4 och 12 månaders ålder. Ytterligare 24 % (n=30) fick problem mellan 1 och 2 årsålder och 15 % (n=19) uppvisade reaktivitet mellan 2 och 5 årsåldern. Mellan åldern 8 och 14 veckor visade 10 % (n=13) tecken på

reaktivitet. Ett fåtal hundägare (6 %, n=8) visste inte när problemen visade sig första gången.

Respondenterna fick beskriva hur deras hundar beter sig när de har agerat reaktivt i fritext. De allra flesta berättade att deras hundar vokaliserar genom att antingen skälla, gny eller morra. Många av fritextsvaren nämnde också att deras hundar ibland gör utfall samt drar och/eller hoppar mot triggern. Andra beteenden som nämndes är att hunden spänner sig och fryser till. När hunden har spänt sig blir den väldigt svår att få kontakt med. Några få svarade att hunden ibland utförde omriktade beteenden och bet efter ägaren själv.

4.2 Kunskap

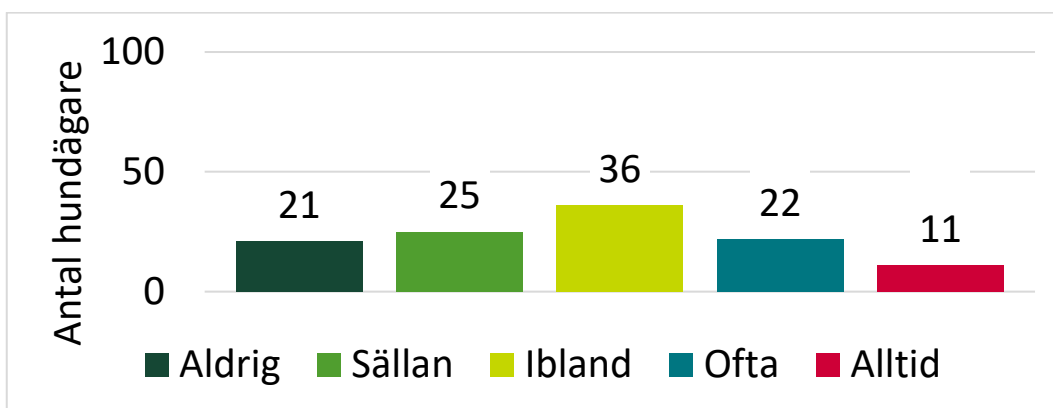
Övergripande kände respondenterna att de förstod sig på sin hunds reaktiva beteende, 35 % (n=47) förstod beteenden mycket väl och 48 % (n=64) förstod beteendet ganska bra (fig 1). Respondenterna fick också chansen att svara i fritext om vad de tror hundarna känner när de visar reaktiva beteenden. De allra flesta skrev (55 %, n=68) att hunden har någon typ av osäkerhet kring triggern. Flera respondenter (28 %, n=35) nämnde att de misstänkte att hunden kände ilska eller har något att vakta.

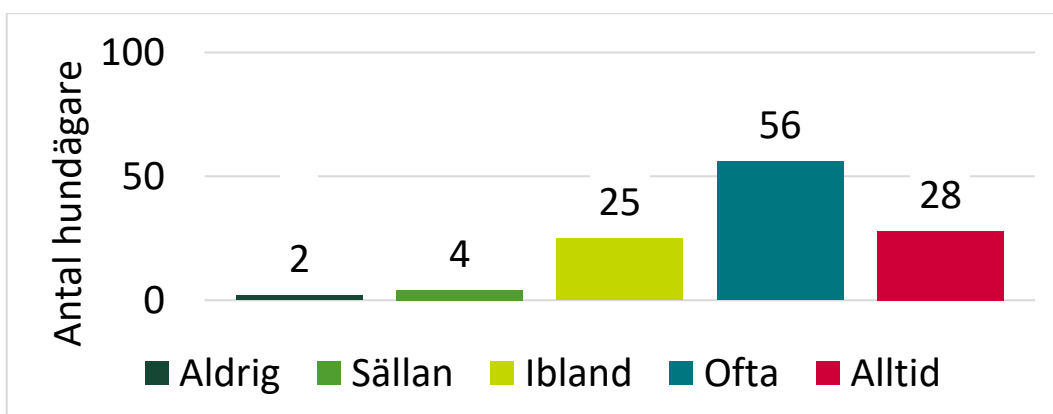
Figur 1. Fördelning över antal hundägare utifrån frågan hur väl hundägarna förstår sig på hundens reaktiva beteende.

Tre frågor ställdes angående vad som kan trigga respondenternas hundar till att reagera reaktivt. Vid möten med nya människor (fig 2) svarade 19 % (n=21) att de aldrig har problem med reaktiva beteenden riktade mot människor medan ytterligare 19 % (n=22) svarade att de ofta upplever reaktiva beteenden mot nya

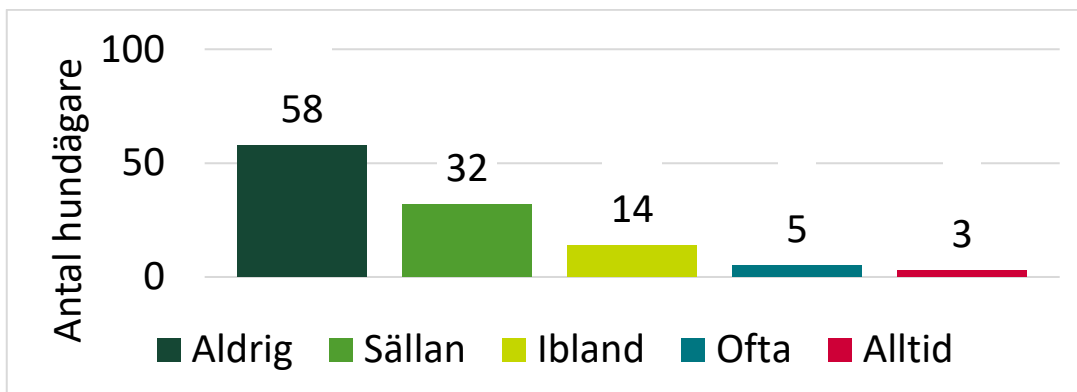
människor. Möten med hundar var det scenariot som respondenterna upplevde att hunden reagerade mest reaktivt på (fig 3). Hälften av respondenterna (50 %, n=56) svarade att reaktiva beteenden ofta sker vid möten med hundar och en fjärdedel (25 %, n=28) svarade att hen alltid upplever att möten med hundar utlöser reaktiva beteenden. Endast ett fåtal respondenter (2 %, n=2) svarade att hunden aldrig reagerar på andra hundar. Möten med fordon (fig 4) var det scenariot som påverkade minst hundar där majoriteten av respondenterna (52 %, n=58) svarade att deras hundar aldrig utförde reaktiva beteenden riktade mot fordon. Endast 3% (n=3) svarade att de alltid upplevde problem med att möta fordon.

Figur 2. Fördelning av antal hundägare utifrån frågan hur de upplever att deras hundar reagerar med rädsla/reaktivitet vid möte av nya människor.

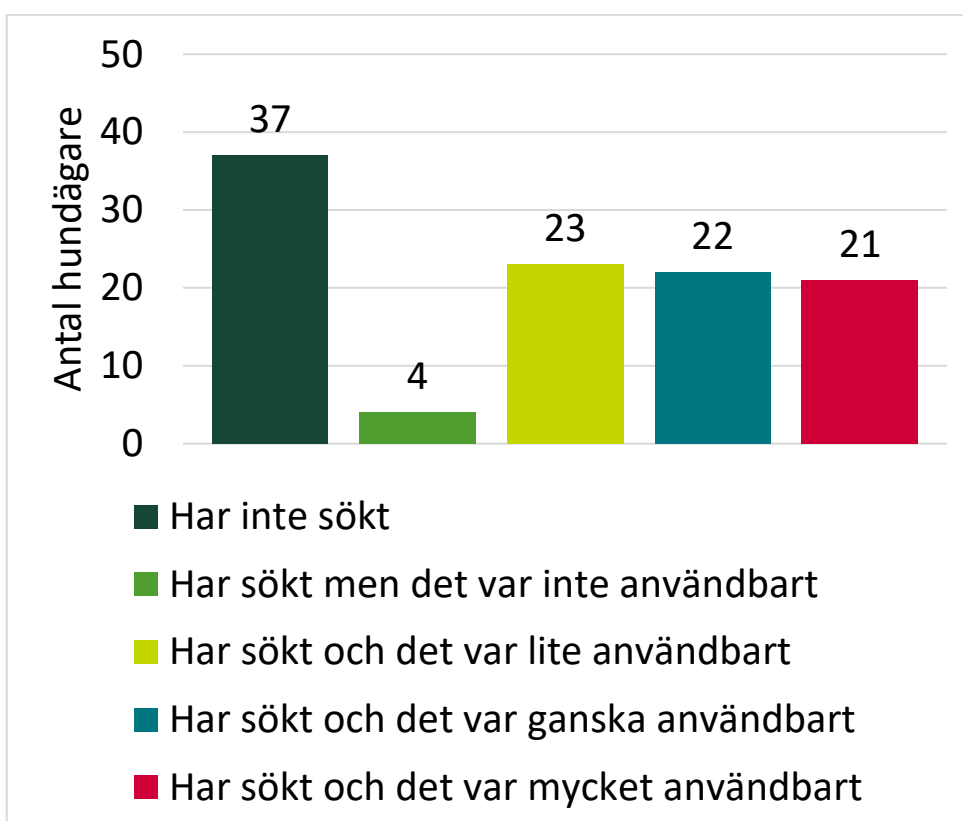

Figur 3. Fördelning av antal hundägare utifrån frågan hur de upplever att deras hundar reagerar med rädsla/reaktivitet vid möte av hundar.

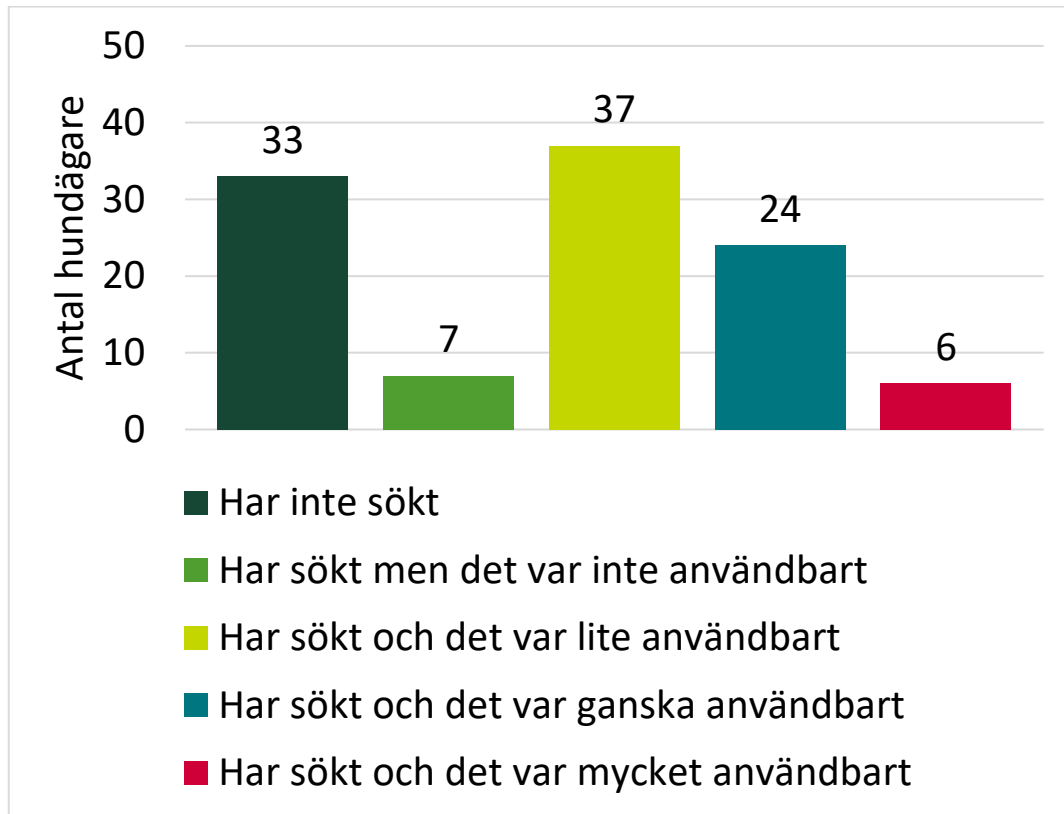
Figur 4. Fördelning av antal hundägare utifrån frågan hur de upplever att deras hundar reagerar med rädsla/reaktivitet vid möte av fordon.

En majoritet av respondenterna har sökt professionell hjälp för att hantera sin hunds reaktivitet (fig 5). En femtedel av de som svarade (20 %, n=21) har sökt stöd och funnit att det varit mycket användbart i att hantera sin hund. Ytterligare 21 % (n=22) av respondenterna fann hjälpen ganska användbar och 22 % (n=23) fann den professionella hjälpen lite användbar. Respondenterna tillfrågades också ifall de har sökt stöd på sociala medier eller forum samt ifall den har varit hjälpsam (fig 6). Av de som svarade har 65 % (n=74) sökt stöd via sociala medier men endast ett fåtal av respondenterna (6 %, n=6) fick tips som var mycket användbara.

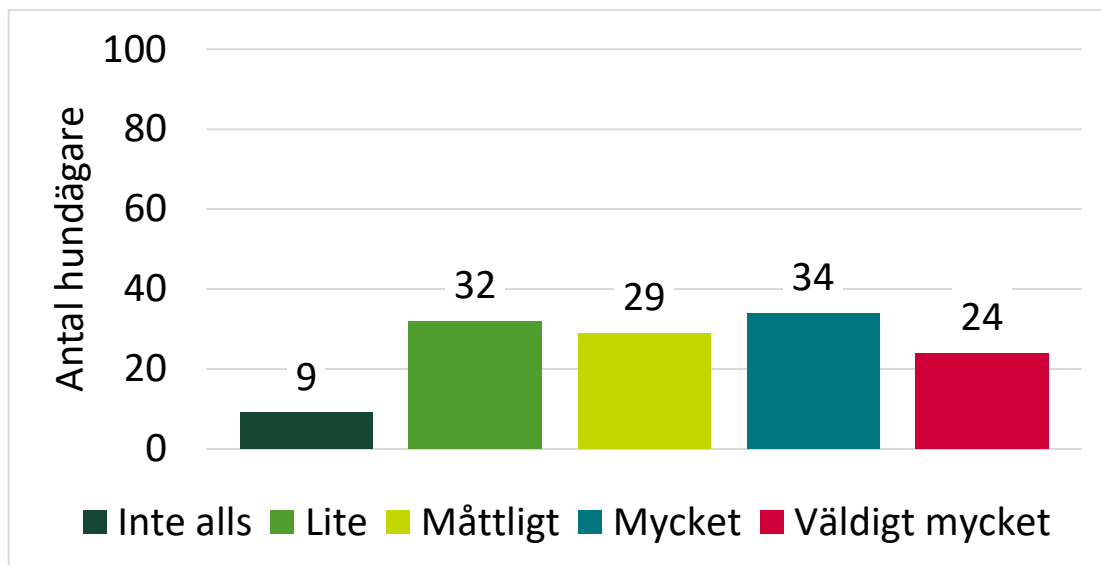
Figur 5. Fördelning av antal hundägare utifrån frågan ifall de har sökt professionell hjälp samt hur användbar hjälpen har varit.

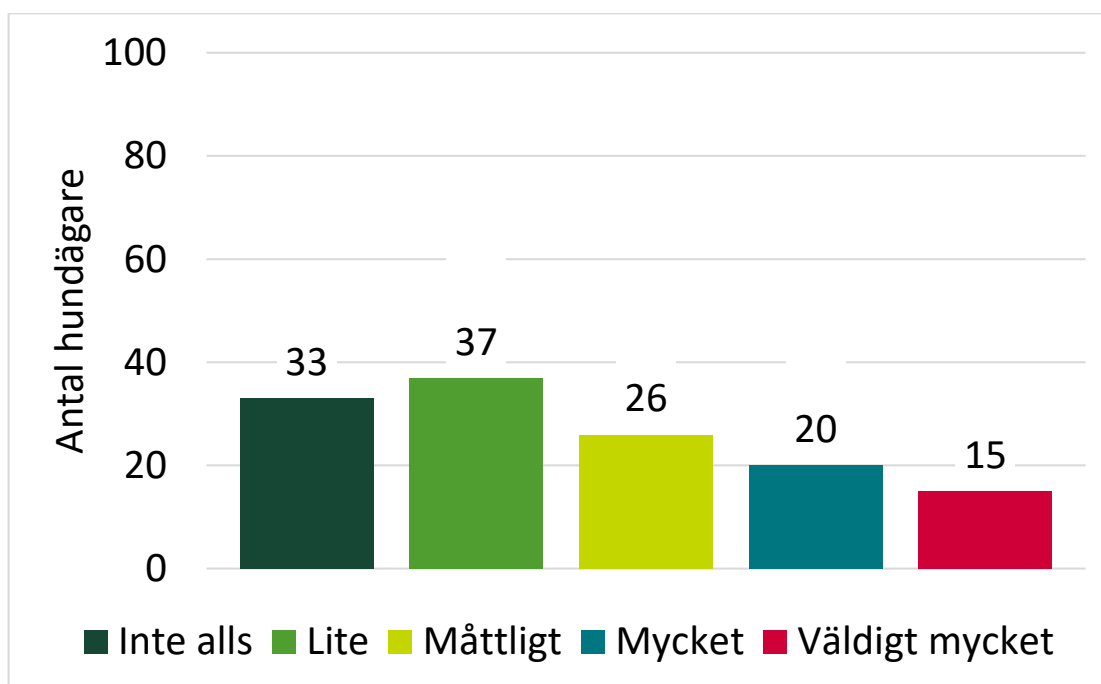
Figur 6. Fördelning av antal hundägare utifrån frågan ifall de har sökt hjälp på sociala medier och forum samt hur användbar hjälpen har varit.

4.3 Hundägarens mentala hälsa

En stor majoritet av respondenterna har svarat att deras dagliga rutin och livskvalitet har påverkats av hundens reaktiva beteende (fig 7). Litet antal av de som svarade (7 %, n= 9) angav att de inte alls har blivit påverkade av sin hunds beteende. De flesta respondenterna (28 %, n=34) svarade att deras livskvalitet påverkats mycket. Förutom deras dagliga rutin och livskvalitet fick respondenterna svara på ifall relationer med andra människor har påverkats av att äga en reaktiv hund. Endast 21 % (n=25) svarade att relationer med andra människor inte påverkats alls. Ett fåtal av respondenterna (12 %, n=14) menade att deras relationer till människor har påverkats väldigt mycket. En majoritet av respondenterna svarade att deras mentala hälsa har påverkats på grund av sin hunds reaktiva beteenden (fig 8).

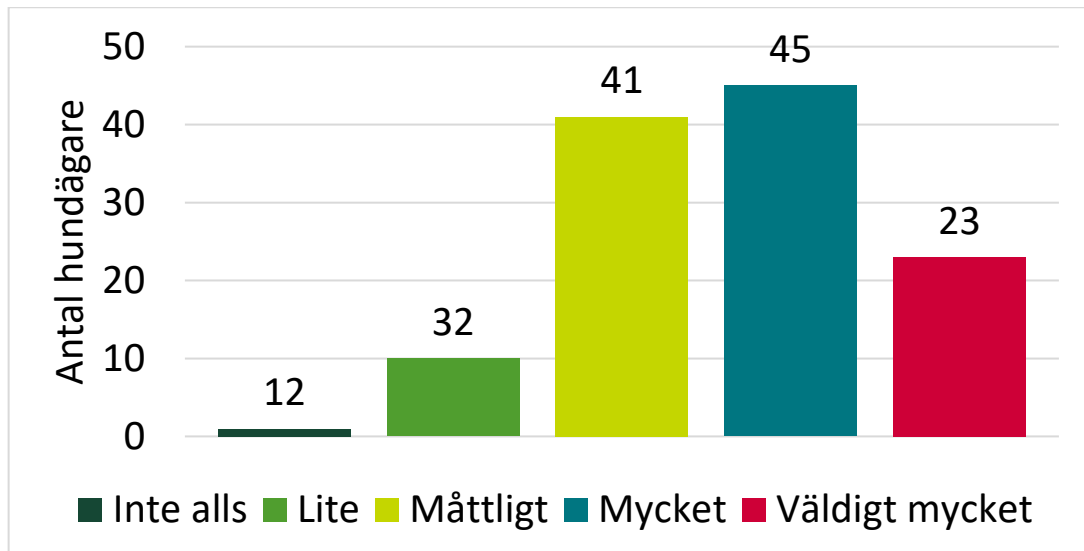
Figur 7. Fördelning över antal hundägare utifrån frågan ifall deras dagliga rutin och livskvalitet har påverkats av hundens reaktiva beteende.

Figur 8. Fördelning över antal hundägare utifrån frågan ifall deras mentala hälsa har påverkats av hundens reaktiva beteenden.

4.4 Träning

Mycket tid och ansträngning läggs på att träna och hantera hundarnas reaktiva beteenden (fig 9). En del av respondenterna (20 %, n=23) lägger väldigt mycket tid på träning och hantering medan 1 % (n=1) av de som svarade inte lägger någon tid eller ansträngning alls på träning och hantering.

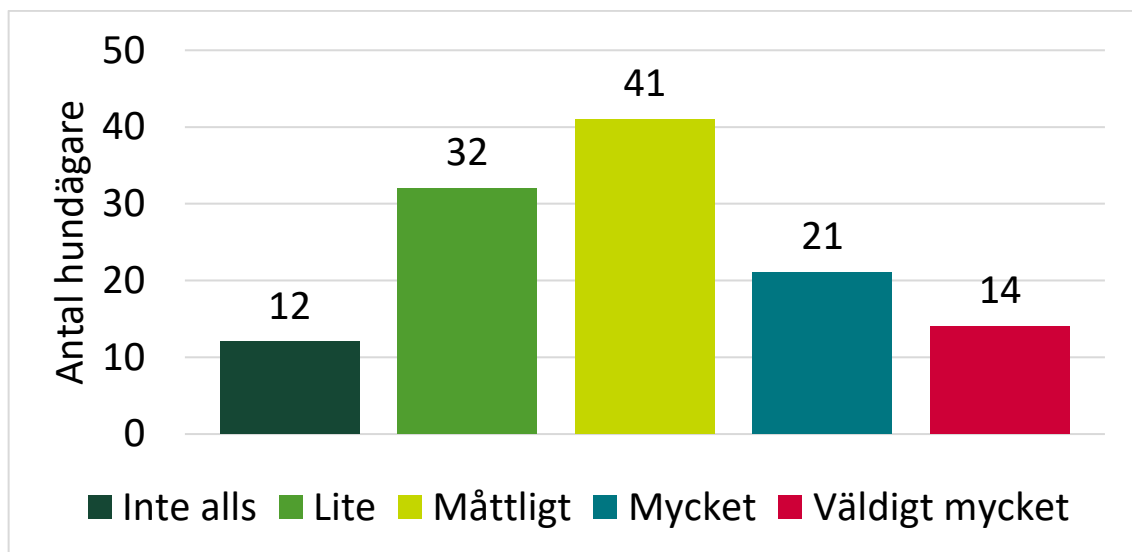
Figur 9. Fördelning av antal hundägare utifrån hur mycket tid och ansträngning hundägarna lägger på att träna och hantera hundens reaktiva beteenden.

Respondenterna fick möjlighet att dela med sig av ett exempel på hur de tränar sina hundar. De allra vanligaste svaren var att träningen sker genom skvallerträning och motbetingning. Många försöker att ta ut avståndet så att hunden blir såpass långt bort från triggern att inte reaktiviteten slår över. Många respondenter nämner att de tränar med ”behaviour adjustment training” även kallad BAT. Ett par respondenter nämner också impulsträning och självförtroendestärkande övningar.

4.5 Stöd

Många respondenter känner att de saknar stöd av sin omgivning när det gäller den reaktiva hunden (fig 10). Sista frågan gav respondenterna möjlighet att svara i fritext med ett exempel där de kände att de inte fått stöd. Svaren varierar mycket med exempel på att det saknas stöd från närstående, allmänheten och andra hundägare. Ett par kommentarer nämner att det kan vara jobbigt att ta hem närstående som inte har kunskapen om problemet och i stället blir arga på hund/ägare när problembeteenden uppstår. Vissa nämner att andra hundägare kan vara dåliga på att ge stöd då de inte alltid förstår att ens hund inte vill hälsa på andras hundar.

Vissa uttrycker en saknad av förståelse till varför hunden till exempel inte kan följa med till alla ställen.

Figur 10. Fördelning över antal hundägare utifrån frågan om de känner att de har tillräckligt med stöd från omgivningen för att kunna hantera hundens reaktiva beteenden.

5. Diskussion

Syftet med den här studien var att undersöka samband mellan hundägares kunskap och erfarenhet och hur de hanterar reaktivitet hos hund. Hur problemet upplevdes samt var i vardagen reaktiviteten orsakade problem undersöktes också. Nedan kommer resultatet från studien att diskuteras i samma ordning som resultaten redovisades.

5.1 Hunden och uppvisade beteenden

Blandraser var den vanligast förekommande reaktiva rasen respondenterna angav i enkätstudien. Alla respondenter svarade inte på vilka raser som ingick i korsningen men hos de som angav raserna var det vanligast att de förekom ur rasgrupp 1, 2 och 3. Grupp 1 vall-, -boskaps- och herdehundar var den gruppen renrasiga hundar som flest respondenter angav. Näst största gruppen var rasgrupp 2 Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar. Andra studier som undersökt reaktivitet hos hundar har också fått liknande resultat. Notari & Goodwin (2007) skickade enkäter till veterinärer och hundtränare i Italien där de fick kategorisera olika hundrasers aggressivitet/reaktivitet. Veterinärerna och hundtränarna rankade raser som schäfer, dobermann, rottweiler högt i reaktivitet och aggressivitet (Notari & Goodwin, 2007). Rugbjerg *et al.* (2003) utförde en enkätstudie i Danmark där hundägare fick svara på ifall deras hundar hade några beteendeproblem. Hundraserna jämfördes med labrador retriever. Hundraser som hade en högre chans att rapporteras var belgisk vallhund, schäfer, rottweiler, spetsar, howawart, och stövare (Rugbjerg *et al.*, 2003).

5.2 Kunskap och träning

Dinwoodie *et al.* (2021) undersökte vilken effekt professionella hundtränare har på reaktivitet och beteendeproblem. Hos 82 % av de 963 hundarna som deltog i studien kunde hundägaren se förbättringar med beteendeproblemen. 15 % av hundarna som deltog visade ingen skillnad i sitt beteende. 3 % av hundarna visade en ökning i

beteendeproblem (Dinwoodie *et al.*, 2021). I denna enkätstudie hade 65 % sökt professionell hjälp för att hantera hundens reaktivitet. Varav 20 % fann hjälpen mycket användbar. Dessa resultat visar stora förbättringar med beteenden genom att söka professionell hjälp. Även hundägare som besitter den teoretiska kunskapen över hur hen ska träna kan en professionell hundtränare hjälpa till med att visa till exempel när det är rätt tillfälle att belöna för att förstärka rätt beteende. Förutom den teoretiska och praktiska kunskapen hundtränaren kan dela med sig av får hundägaren en säker plats utan fördomar att träna på.

Hundägarna som svarat på enkätstudien har nästan endast delat med sig av att de använder belöningsbaserade metoder som till exempel skvallerträning, ta ut avstånd från trigger och motbetingning. Den enda bestraffningsbaserade metoden som några respondenter angav att de använde i enkäten var korrigeringar via koppel. Varför det nästan enbart bestod av belöningsbaserade metoder beror förmodligen på att enkäten delades i gruppen "reko hundliv" där de endast använder dessa metoder. Enkäten skickades också till studenter på Sveriges Lantbruksuniversitet där kompetensen om belöningsbaserade metoder också är högre. Vi vet också idag att hundar som tränas med belöningsbaserade metoder har en högre djurvälstånd än hundar som tränas med bestraffningsbaserade metoder (Vieira De Castro *et al.*, 2020). Desto större grad av bestraffningar ju större negativ påverkan på djurvälståndet. Hundar som endast har tränats med bestraffningsbaserade metoder visade också en högre grad av stressrelaterade beteenden (Vieira De Castro *et al.*, 2020). Hundägarens egenskaper och kunskapsnivå kan därav ha en stor betydelse i hur hunden uppvisar sina reaktiva beteenden.

5.3 Psykisk hälsa

Det går att se ett samband mellan hundägare till hundar med beteendeproblem och mental ohälsa (Barcelos *et al.*, 2023). I denna studie har 75 % svarat att deras mentala hälsa har påverkats av hundens reaktiva beteenden. 18 % har påverkats mycket och 12 % har påverkats väldigt mycket. 79 % av respondenterna har också svarat att deras relationer med andra människor har påverkats av hundens reaktiva beteenden. 93 % har svarat att deras livskvalitet har påverkats. Detta kan bero på olika saker, dels kan det vara stressigt för hundägaren när beteendeproblem triggas. Beroende på var hundägaren bor kan det bli en stress av tanken att gå ut ifall hunden kommer triggas till ett beteende. Stress inför att lämna hemmet kan i stället leda till att hundägaren stänger in sig. Att stänga in sig för att undvika triggers kan leda till att hunden blir understimulerad och får mindre exponering till problemen som i stället kan förvärra dom (Barcelos *et al.*, 2023).

5.3.1 Stöd

I denna enkätstudie var det många som kände ett bristande stöd från allmänheten och omgivningen. Respondenterna har delat med sig av tillfällen där andra människor och hundägare inte lyssnar på att deras hund vill ha utrymme. Andra har fått kommentarer att de inte har "pli" på sin hund. Vissa respondenter saknar stöd från sina nära och kära som har bristande kunskap om reaktiviteten och tränar på sätt som gör det värre.

I Williams & Blackwell (2019) studie berättar författarna att människor grundar sina val i huruvida en situation har gett negativa eller positiva konsekvenser. Ytligare väljer människor ofta att ändra sitt beteende beroende på hur omgivningen reagerar (Williams & Blackwell 2019). Detta kan betyda att beroende på vilket stöd hundägaren har i sin omgivning kan bestämma hur hen väljer att hantera hundens reaktiva beteenden.

5.4 Hållbarhetsaspekt

Många av hundägarna svarade att de har påverkats mentalt av att äga en reaktiv hund. Mental hälsa är en av de viktigaste avgörande faktorerna på ens livskvalité (Mofatteh *et al.*, 2021). Hos studerande kan den mentala hälsan vara avgörande för hur man presterar. Dålig mental hälsa kan leda till att relationer försämras och till självskadebeteenden (Mofatteh *et al.*, 2021).

Allmänheten, hunden samt ägarens välfärd är i en riskzon ifall hundar har aggressiva beteenden utan att de åtgärdas genom träning och hantering (Blackwell *et al.*, 2014). Större hundraser kan göra stor skada på människor, inte minst på barn. Hundbett har ökat globalt under de senaste åren och för med sig en stor kostnad för samhället i form av sjukvård av de drabbade (Tulloch *et al.*, 2021).

Reaktivitet hos hundar kan föra med sig ekonomiska kostnader för hundägaren (Buller & Ballantyne, 2020). Till följd av reaktiviteten kan ny utrustning införskaffas för att hjälpa med att hantera de reaktiva beteendena. Att söka professionell hjälp kan också kosta hundägaren mycket pengar (Buller & Ballantyne, 2020).

Reaktiva beteenden utgör en risk mot hundens välfärd då hunden utsätts för negativa känslor som stress, ångest och rädslor (Flint *et al.*, 2021). Hundägare till reaktiva hundar kan skjuta upp besök till veterinärer på grund av stress och ångest. Personalen i veterinärkliniken hamnar också i en riskzon när de ska undersöka reaktiva hundar (Flint *et al.*, 2021).

För att minska hundbett och andra olyckor krävs det bättre utbildning om hundar och deras beteenden. Utbildningen behövs både hos allmänheten samt hos hundägare (Kogan *et al.*, 2019). Genom att lära både vuxna och barn om hundars beteenden och kroppsspråk kommer hundägandet bli säkrare (Kogan *et al.*, 2019). Ökad förståelse för problembeteenden hos andra hundar kan leda till att mer utrymme ges vid möten och därmed mindre olyckor med hundslagsmål. Genom att lära barn tidigt hur de ska bete sig runt hundar kan allvarlighetsgraden av skador från hundbett minska hos barn (Kienesberger *et al.*, 2022). En ökad förståelse för hundar och deras beteenden kan leda till att mer fokus läggs på de positiva effekterna hundar för med sig (Merkouri *et al.*, 2022). Hundar tillför hundägaren med lycka och kamratskap vilket bidrar till att hundägaren känner sig mindre ensam (Merkouri *et al.*, 2022). Genom hunden kan hundägaren träffa nya människor och utöka sin sociala krets via till exempel hundkurser (Merkouri *et al.*, 2022). Att träna och utföra aktiviteter tillsammans med hunden bidrar med struktur och ett mål att sträva efter vilket påverkar relationen mellan hund och ägare positivt (Merkouri *et al.*, 2022).

5.5 Etik

Bestraffningsbaserade metoder används fortfarande av många trots att studier rekommenderar användandet av belöningsbaserade metoder (Todd, 2018). För att fler ska ta åt sig kunskapen angående träningsmetoder krävs det mer än att endast lära ut metoderna utan attityder behöver ändras (Todd, 2018). Attityder till hundträning kan påverkas av familj, vänner, TV-program samt sociala medier. En myt som hörs mycket inom hundvärlden är att hundar är som vargar och ägaren måste vara dominant. Detta kan leda till misstolkningar av våra hundars beteenden (Todd, 2018). Myter som denna uppmuntrar till bestraffningsbaserade metoder.

Våra hundraser har blivit avlade i många århundraden för att kunna utföra speciella beteenden, dessa beteenden har nu blivit naturliga för hundarna. Vissa hundar har blivit avlade till att skälla och varna för eventuella hot i omgivningen. Andra hundar har en ökad vaktinstinkt på grund av aveln. Beteenden som dessa har i många tillfällen i vårt moderna samhälle förlorat sitt värde och ses därför nu som problematiska. Är det då etiskt försvarbart av människan att nu bestraffa hundar för beteenden vi avlat fram?

En vanlig dag i hundägarens liv kan utsätta den reaktiva hunden för rädslor och oro vid till exempel möten med främmande djur och människor. Hundar som utför problembeteenden grundade i rädsla och oro har en större risk att bli sjuk samt lever ett kortare liv (Dreschel, 2010). Är det då etiskt korrekt av oss att utsätta dessa individer för ett liv av rädsla. Samtidigt så har djur en rätt till sina egna känslor och

reaktioner. Människan har avlat fram våra hundar och har en skyldighet till att ta hand om dem.

5.6 Framtida studier

Resultaten från denna studie visar att professionell hjälp kan vara till stor användning för hundägare när det kommer till att hantera hundens reaktiva beteenden. Trots att många hundägare fick stor användning för hjälpen var det 35 % som inte sökt stöd. Potentiella orsaker till att de inte sökt sig till professionella hundtränare skulle kunna vara ekonomiska, ångest över hundens beteende eller att de tror att hundtränaren inte kommer bidra med någon ny kunskap. I detta arbete nämns det hur träningsmetoder spelar stor roll i hanteringen av reaktiviteten men vilka metoder används av hundtränare i Sverige? Mina förslag till framtida frågeställningar inom reaktivitet hos hundar lyder:

- Hur ser hundtränare på reaktiva hundar, kan de anpassa sina kurser till hundar med problembeteenden.
- Vilka träningsmetoder förespråkas av hundtränare

5.7 Metodens för och nackdelar

Det finns ett par fördelar med att använda enkätstudie över att intervjua hundägare. Genom att skicka ut enkäter i Facebook grupper samt email når den fram till många personer samtidigt. Att använda enkät sparar också tid, samtidigt som den är utskickad kan man spendera tid på resten av arbetet. Nackdelar med enkät är dels att frågorna kan misstolkas av respondenten, misstolkas frågan i till exempel en intervju går det att omformulera frågan på plats. En nackdel var att inte alla Facebook grupper som hade ansökts till accepterade ansökan vilket kan ha gjort att det blev sämre variation i svaren då ena gruppen "reko hundliv" använder endast belöningsbaserade metoder. En annan nackdel är att det inte finns någon information om hur stor populationen av reaktiva hundar är i Sverige, därför går det inte räkna ut någon svarsfrekvens.

Resultatet av enkätstudien kan ge en indikation på hur hundägarna upplever reaktivitet hos hunden samt i vilka fall de känner ett större behov av stöd från allmänheten. Anledningen till att så få svar inkom kan bero på att en del Facebook grupper inte accepterat min ansökan att sprida enkäten. Några av grupperna som accepterade min ansökan svarade inte på privat meddelande där tillstånd efterfrågades för att publicera länk till enkätstudien. Enkäten hade dessutom ett internt bortfall på flera av de 22 frågorna. Detta kan dels bero på att några av

respondenterna upplevde strul vid första utskicket av enkäten då de inte kunde svara på vissa frågor. Support kontaktades och löste problemet.

6. Slutsats

Studien visar att äga en reaktiv hund kan vara påfrestande och stressframkallande. Det kan kännas tungt att träna på beteendet när det saknas stöd från allmänheten. Majoriteten av respondenterna i denna studie använde sig av belöningsbaserade metoder vilket har visats bidra med en högre djurvälstånd än bestraffningsbaserade metoder. Genom att söka professionell hjälp har många hundägare sett en stor förbättring i att hantera de reaktiva beteenden hunden uppvisar. Reaktiva hundar är en komplex fråga. Kunskap kring hundars beteenden behöver ökas för att förenkla samlevnaden mellan hundägare och människor.

7. Populärvetenskaplig sammanfattning

Reaktiva hundar är hundar som reagerar starkt på yttre stimuli. Hur de reagerar är väldigt individuellt men vanligt förekommande är att hunden vokaliserar via skall eller morr samt gör utfall, drar eller hoppar mot triggern. Reaktiva hundar reagerar oftast på grund av osäkerhet eller rädsla. Ägare till reaktiva hundar tycker i många fall att reaktiva beteenden är mentalt påfrestande. Allmänheten saknar kunskap om hundars beteenden vilket gör att hundägare kan känna sig väldigt ensamma i problemet. Stressen och ångesten ägaren känner kan ibland leda till omplacering eller avlivning.

Denna studie undersöker hundägarens upplevelser samt ifall deras kunskap och träningsmetoder har någon påverkan på reaktiviteten. Studien gjordes i form av en enkät som skickades ut online via Facebook grupper samt email till universitetsprogram på Sveriges lantbruksuniversitet. Målgruppen var hundägare till reaktiva hundar.

Resultatet från enkäten visade att professionell hjälp är till stor nytta för att lära sig hantera hundens reaktivitet. Resultatet visade också att många av hundägarna känner att deras mentala hälsa har blivit påverkad. Relationer och livskvalitet har försämrats. Detta kan bero på att några respondenter känner bristfälligt stöd från deras omgivning och allmänheten. Människor som inte lyssnar när respondenten begär utrymme för hunden samt andra hundägare som låter sina lösa hundar springa fram. Kommenterar som att de inte förstår varför hundägaren lägger tid på den hunden eller att de tränar fel förekom också.

Genom ökad förståelse och kunskap angående hundars beteenden hos allmänheten kan samlevnaden mellan samhället och hundägaren förbättras. Funkar samlevnaden bättre kan negativa känslor hos hund och ägare minska.

8. Tack

Jag vill tacka min handledare, sambo och vänner som har stöttat mig med arbetet samt hjälpt till att förbättra det. Jag vill också tacka alla som valt att svara på enkäten.

9. Referenser

- Arhant, C., Bubna-Littitz, H., Bartels, A., Futschik, A. & Troxler, J. (2010). Behaviour of smaller and larger dogs: Effects of training methods, inconsistency of owner behaviour and level of engagement in activities with the dog. *Applied Animal Behaviour Science*. Volym (123), sidnummer 131–142.
- Battaglia, C.L. (2009). Periods of Early Development and the Effects of Stimulation and Social Experiences in the Canine. *Journal of Veterinary Behavior*. Volym (4), sidnummer 203–210.
- Barcelos, A.M., Kargas, N., Assheton, P., Maltby, J., Hall, S. & Mills, D.S. (2023). Dog owner mental health is associated with dog behavioural problems, dog care and dog-facilitated social interaction: a prospective cohort study. *Sci Rep*. Volym (13), artikelnummer 21734.
- Blackwell E. J., Bolster C., Casey A. R., Loftus B. & Richards J. G. (2014). Human directed aggression in domestic dogs (*Canis familiaris*): Occurrence in different contexts and risk factors. *Applied Animal Behaviour Science*. Volym (152), sidnummer 52-63
- Blackwell, E.J., Twells, C., Seawright, A. & Casey, R.A. (2008). The relationship between training methods and the occurrence of behavior problems, as reported by owners, in a population of domestic dogs. *Journal of Veterinary Behavior*. Volym (3), sidnummer 207–217.
- Dinwoodie, I.R., Zottola, V. & Dodman, N.H. (2021). An investigation into the effectiveness of various professionals and behavior modification programs, with or without medication, for the treatment of canine aggression. *Journal of Veterinary Behavior*. Volym (43), sidnummer 46–53.
- Dreschel, N.A. (2010). The effects of fear and anxiety on health and lifespan in pet dogs. *Applied Animal Behaviour Science*. Volym (125), sidnummer 157–162.
- Flint E. H., Dewey E., C., Niel L., Stellato C. A. & Widowski M. T., (2021), Risk-factors associated with veterinary-related fear and aggression in owned domestic dogs. *Applied Animal Behaviour Science*. volume (241).

Herron, M.E., Shofer, F.S. & Reisner, I.R. (2009). Survey of the use and outcome of confrontational and non-confrontational training methods in client-owned dogs showing undesired behaviors. *Applied Animal Behaviour Science*. Volym (117), sidnummer 47–54.

Kogan, Schoenfeld-Tacher, Hellyer, Oxley, Rishniw. (2019). Small Animal Veterinarians' Perceptions, Experiences, and Views of Common Dog Breeds, Dog Aggression, and Breed-Specific Laws in the United States. *IJERPH*. Volym (16), artikelnummer 4081.

Kienesberger, B., Arneitz, C., Wolfschluckner, V., Flucher, C., Spitzer, P., Singer, G., Castellani, C., Till, H. & Schalamon, J. (2022). Child safety programs for primary school children decrease the injury severity of dog bites. *Eur J Pediatr*. Volym (181), sidnummer 709–714.

Merkouri, A., Graham, T.M., O'Haire, M.E., Purewal, R. & Westgarth, C. (2022). Dogs and the Good Life: A Cross-Sectional Study of the Association Between the Dog–Owner Relationship and Owner Mental Wellbeing. *Front. Psychol*. Volym (13), artikelnummer 903647.

Mofatteh, M. (2021). Risk factors associated with stress, anxiety, and depression among university undergraduate students. *AIMS Public Health*. Volym 8, sidnummer 36–65.

Notari, L. & Goodwin, D. (2007). A survey of behavioural characteristics of pure-bred dogs in Italy. *Applied Animal Behaviour Science*. Volym (103), sidnummer 118–130.

Rugbjerg, H., Proschowsky, H.F., Ersbøll, A.K. & Lund, J.D. (2003). Risk factors associated with interdog aggression and shooting phobias among purebred dogs in Denmark. *Preventive Veterinary Medicine*. Volym (58), sidnummer 85–100.

Sforzini, E., Michelazzi, M., Spada, E., Ricci, C., Carezzi, C., Milani, S., Luzzi, F. & Verga, M. (2009). Evaluation of young and adult dogs' reactivity. *Journal of Veterinary Behavior*. Volym (4), sidnummer 3–10.

Stephens-Lewis, D., Johnson, A., Turley, N., Naydorf-Hannis, R., Scurlock-Evans, L. & Schenke, K.C. (2022). Understanding Canine 'Reactivity': Species-Specific Behaviour or Human Inconvenience? *Journal of Applied Animal Welfare Science*. Volym (1–15).

Tulloch, J.S.P., Owczarczak-Garstecka, S.C., Fleming, K.M., Vivancos, R. & Westgarth, C. (2021). English hospital episode data analysis (1998–2018) reveal that the rise in dog bite hospital admissions is driven by adult cases. *Sci Rep*. Volym (11), artikelnummer 1767.

Todd, Z. (2018). Barriers to the adoption of humane dog training methods. *Journal of Veterinary Behavior*. Volym (25), sidnummer 28–34.

Vieira De Castro, A.C., Fuchs, D., Morello, G.M., Pastur, S., De Sousa, L., Olsson, I.A.S. (2020). Does training method matter? Evidence for the negative impact of aversive-based methods on companion dog welfare. *PLoS ONE*. Volym (15), artikelnummer e0225023.

Williams, E.J., Blackwell, E. (2019). Managing the Risk of Aggressive Dog Behavior: Investigating the Influence of Owner Threat and Efficacy Perceptions. *Risk Analysis* Volym (39), sidnummer 2528–2542.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.